

Bobolice
gminą partycypacji
Człowiek-najlepsza inwestycja.

www.frdl.szczecin.pl

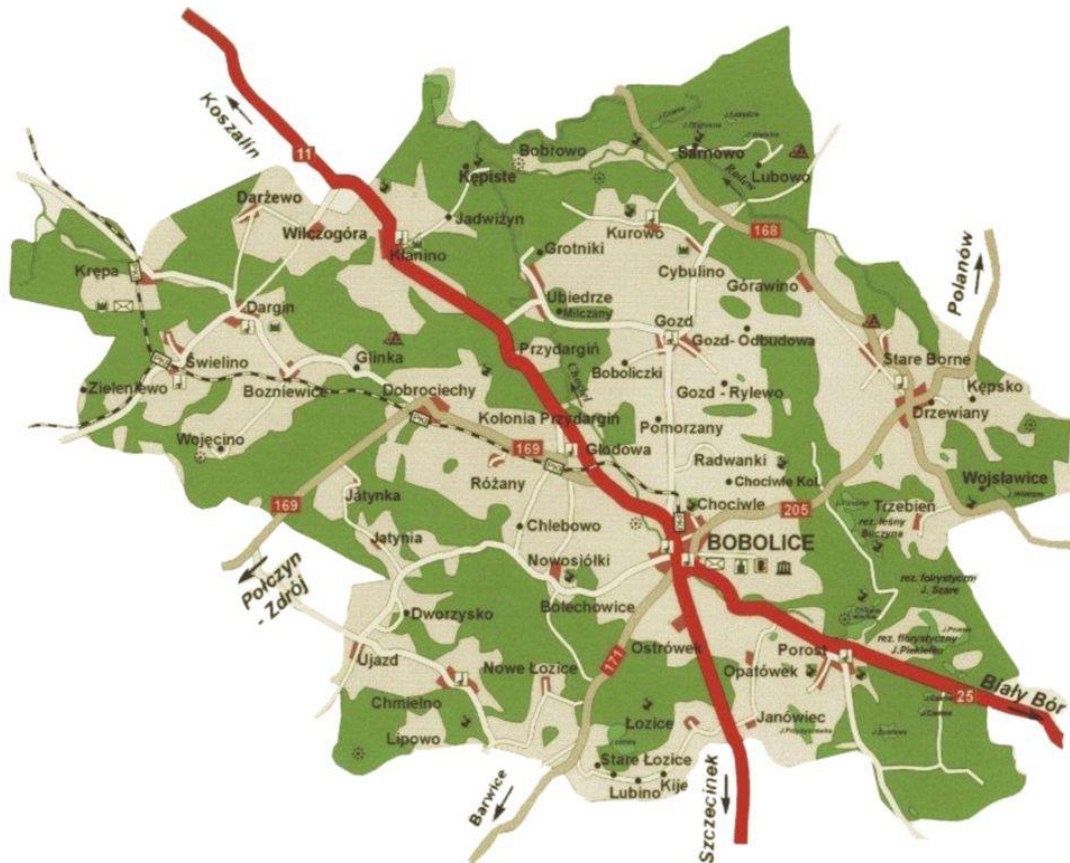

Gmina Bobolice

Fundacja Rozwoju
Demokracji Lokalnej
1989 r.

Gmina Bobolice rozmawia z mieszkańcami

Konsultacje społeczne w gminie Bobolice – 2014

w ramach projektu „Bobolice gminą partycypacji”

Szczecin, 30.10.2014r.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Bobolice
gminą partycypacji

Człowiek-najlepsza inwestycja.

www.frdl.szczecin.pl

Gmina Bobolice

Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej Centrum Szkoleniowe w Szczecinie

SPIS TREŚCI

Wstęp	4
Wprowadzenie	6
Co to są konsultacje społeczne?	7
Konsultacje gospodarki odpadami w gminie.....	9
Co było konsultowane?	9
Przebieg konsultacji i zastosowane metody	11
Wyniki konsultacji	12
Ocena czystości w gminie	12
Najbardziej zaśmiecone miejsca	13
Ocena systemu gospodarowania odpadami.....	14
Segregacja odpadów i stawka za gospodarowanie odpadami komunalnymi	17
Częstotliwość odbierania odpadów	18
Zgłoszone problemy z czystością	18
Konsultacje „Gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Bobolice na lata 2015-2021”	21
Co było konsultowane?	21
Przebieg konsultacji i zastosowane metody	24
Wyniki konsultacji	26
Najważniejsze problemy społeczne Bobolic	26
Ocena misji i celów Strategii	27
Sugestie zmian w dokumencie.....	28

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Bobolice
gminą partycypacji
Człowiek-najlepsza inwestycja.

www.frdl.szczecin.pl

Gmina Bobolice

Uchwała z dnia 7 listopada 2014 29

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

WSTĘP

Szanowni Mieszkańcy Gminy Bobolice!

Głównym motywem, którym kierowaliśmy się jako samorząd, kiedy podejmowaliśmy decyzję o przystąpieniu do projektu pn. „Bobolice gminą partycypacji”, była możliwość stworzenia więzi mieszkańców gminy z lokalnym samorządem.

Dokumenty, które poddaliśmy konsultacjom społecznym, czyli „Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Bobolice na lata 2015-2021” oraz „Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie miasta i gminy Bobolice”,

zawierają niezwykle istotne kwestie dotyczące każdego z nas, dotyczące nas każdego dnia.

Dlatego tak ważne dla mnie były Państwa głosy w przedmiotowych sprawach.

Serdecznie w tym miejscu dziękuję Państwu za pochylenie się nad zagadnieniami ankietowymi i każdą cenną uwagę, która, zapewniam, nie została pominięta.

Jako burmistrz chciałam z Państwem stworzyć społeczny dialog ludzi, którzy nie boją się rozmawiać i głośno mówić o problemach, a w rezultacie – odpowiedzialnie współdecydować w ważnych dla gminy kwestiach.

Teraz – po kilkunastu miesiącach realizacji projektu – wierzę, że wspólnie udało nam się znaleźć rozwiązania dobre dla wszystkich, dzięki czemu zbudowaliśmy nową formę komunikacji, opartą na wzajemnym zaufaniu, gotowości do współpracy i wyrażaniu własnych opinii.

Bobolice
gminą partycypacji

Człowiek-najlepsza inwestycja.

www.frdl.szczecin.pl

Gmina Bobolice

Projekt, który realizowaliśmy wspólnie z Fundacją Rozwoju Demokracji Lokalnej w Szczecinie, spełnił, moim zdaniem, oczekiwania i osiągnął pierwotnie założone cele. Przede wszystkim przyczynił się do rozwoju zaangażowania społecznego mieszkańców w działania na rzecz gminy. Podniósł również kompetencje pracowników samorządowych w zakresie umiejętności prowadzenia konsultacji społecznych oraz wzmocnił współpracę samorządu z organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie naszej gminy.

Z wyrazami szacunku

oraz z nadzieją na dalszy, konstruktywny rozwój dialogu społecznego

Mieczysława Brzoza

Burmistrz Bobolic

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

WPROWADZENIE

Rok 2014 był dla gminy Bobolice czasem wielkiego otwarcia. **Burmistrz Bobolic zwróciła się do mieszkańców z prośbą o współudział w zarządzaniu gminą i o wyrażenie własnych opinii na ważne dla gminy tematy.**

Dzięki możliwości dofinansowania z funduszy unijnych, już w 2013 r. Gmina Bobolice zaprosiła szczecińskie Centrum Szkoleniowe Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej, doświadczone w udzielaniu szkoleniowego i doradczego wsparcia samorządom, do wspólnej analizy zagadnień, o które warto byłoby zapytać mieszkańców, i które warto byłoby poddać polemice. Efektem tych wstępnych rozmów był wybór dwóch obszarów, o których następnie miano dyskutować. Obszary te to **gospodarowanie odpadami** oraz **problemy społeczne w gminie Bobolice**. Władza gminna przygotowuje dokumenty, które następnie stają się podstawą do działań w tych dwóch obszarach.

*Dla gospodarowania odpadami dokumentami takimi są: **regulamin utrzymania czystości na terenie gminy Bobolice** oraz towarzyszące mu **uchwały**.*

W ostatnich latach gospodarowanie odpadami w Polsce przeszło istotne przemiany. Polska idzie w stronę ekologii – coraz bardziej wymagane, zgodnie z literą nowego prawa, jest segregowanie odpadów i ograniczanie zanieczyszczeń. Kwestie te uwzględnia uchwalony w Bobolicach w marcu 2013 r. Regulamin. Czy jednak mieszkańcy są zadowoleni z obecnego systemu gospodarowania odpadami w gminie? Czy przyjęty sposób obliczania opłat jest dla nich odpowiedni? Co jeszcze mieszkańcy chcieliby powiedzieć władzom gminy na temat gospodarowania

Bobolice
gminą partycypacji

Człowiek-najlepsza inwestycja.

www.frdl.szczecin.pl

Gmina Bobolice

odpadami? Te wszystkie pytania zadane zostały podczas konsultacji społecznych, w których udział mógł wziąć każdy mieszkaniec Bobolic.

*W drugim obszarze gmina Bobolice posiada, przedłużoną do roku 2014,
„Gminną strategię rozwiązywania problemów społecznych na lata 2005-2013”.*

Od 2015 r. obowiązywać będzie nowa strategia.

W związku z tym konieczne było zadanie mieszkańcom różnych pytań. Jakie są ich zdaniem najważniejsze problemy społeczne w gminie Bobolice? Czy są to bezrobocie, uzależnienia, trudności rodzinne? Komu należałoby przede wszystkim pomagać – seniorom, niepełnosprawnym, a może stworzyć lepsze warunki dla dzieci? W jaki sposób pomagać? Te informacje, pozyskane w ramach konsultacji społecznych, służyć miały następnie władzom do stworzenia nowej strategii, dzięki której można będzie pomóc najbardziej potrzebującym.

Raport, który mają Państwo przed sobą, przedstawia przebieg konsultacji przeprowadzonych przez gminę Bobolice oraz wynikające z nich najważniejsze wnioski i dalsze plany komunikowania się władz gminnych z mieszkańcami. Na wstępie jednak prezentujemy kilka słów na temat samych konsultacji.

CO TO SĄ KONSULTACJE SPOŁECZNE?

Władze gminy, wybrane w powszechnych wyborach, mogą podejmować szereg decyzji na temat działań np. w zakresie edukacji, dróg gminnych, gospodarowania odpadami, rozwiązywania problemów społecznych itp. Istnieją gminne władze, które tego typu decyzje podejmują same, bez rozmów z mieszkańcami – jednak w ten sposób po pierwsze nie budują zaufania, a po drugie – zatwierdzone

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Bobolice
gminą partycypacji

Człowiek-najlepsza inwestycja.

www.frdl.szczecin.pl

Gmina Bobolice

postanowienia mogą być niewłaściwe. W gminie Bobolice wybrano inną drogę – drogę konsultacji.

Konsultacje społeczne (wg definicji Przemysława Fenrycha) to sposób pozyskiwania przez władze (samorządowe lub centralne) wiedzy o opiniach, potrzebach i propozycjach obywateli na tematy, które w jakikolwiek sposób ich dotyczą.

Tyle definicja. Co jednak dla nas – mieszkańców – oznacza sformułowanie „konsultacje społeczne”? Oznacza to, że władza wychodzi do nas i pyta nas o zdanie na temat planowanych lub realizowanych w gminie działań (np. remontów, budowy dróg, działania świetlic itp.).

Konsultacje zatem to coś więcej niż tylko informowanie ludzi o danym działaniu czy rozwiązaniu problemu. Konsultacje nie są też propagandą, próbą przekonania mieszkańców do pomysłu władz. Mieszkańcy mają prawo decydować o własnym losie nie tylko raz na cztery lata podczas wyborów samorządowych – dobra władza zapewnia im bieżący udział w podejmowaniu decyzji. Dzięki temu buduje się wzajemne zaufanie, a w efekcie podejmuje trafne decyzje.

Istnieje wiele metod konsultacji społecznych. Najczęściej stosowaną metodą bywają **spotkania z mieszkańcami osiedli lub sołectw**, podczas których omawiane są dane kwestie. Tego typu spotkania przyjmują jednak wiele różnych form:

- **forum lokalne** - regularnie obradujące ciało doradcze samorządu skupione na konkretnym temacie lub obszarze tematycznym;
- **grupy fokusowe** – grupa od 8 do 12 mieszkańców odpowiada na pytania zadawane przez moderatora;

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

- **warsztaty deliberacyjne** – wspólna praca, podczas której pod okiem moderatora mieszkańcy sami w podgrupach tworzą propozycje rozwiązania problemów;
- **World Cafe** – spotkanie w kawiarni lub w restauracji, w której rozstawiono kilka stolików – przy każdym z nich omawiana jest inna kwestia. Po pewnym czasie dyskutanci przechodzą do kolejnego stolika (np. w przypadku konsultacji dotyczących transportu możemy mieć 3 stoliki: jeden, przy którym omawiana jest kwestia dróg gminnych, drugi, przy którym toczy się dyskusja na temat ścieżek rowerowych i trzeci, gdzie mieszkańcy rozmawiają o transporcie publicznym – gminnych autobusach).

Ostatnio, wraz z **rozwojem** nowych technologii, coraz bardziej popularne stają się **konsultacje internetowe**. Za przykład mogą posłużyć ministerstwa, konsultujące swoje projekty ustaw na portalu www.mamzdanie.org.pl.

Formą konsultacji, umożliwiającą uzyskanie wyników dla całej gminy, jest **ankieta bezpośrednia** prowadzona wśród mieszkańców, uzupełniona **ankietą online**, w której może wypowiedzieć się każdy oraz **punkt konsultacyjny** w Urzędzie Gminy.

KONSULTACJE GOSPODARKI ODPADAMI W GMINIE

Co było konsultowane?

„Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Bobolice”, funkcjonujący od 2013 r., reguluje kilka najważniejszych kwestii, takich jak: **wymagania wobec właścicieli nieruchomości**, ogólne zasady **segregacji odpadów**, **częstotliwość odbioru odpadów** z domów jednorodzinnych,

Bobolice
gminą partycypacji

Człowiek-najlepsza inwestycja.

www.frdl.szczecin.pl

Gmina Bobolice

wielorodzinnych i z terenów niezamieszkałych. Natomiast **miesięczne stawki opłaty za gospodarowanie odpadami**, reguluje odrębna uchwała Rady Miejskiej, i obliczone wg następującego wzoru:

uchwalona stawka x liczba mieszkańców nieruchomości.

Określono następujące stawki:

- Miesięczna stawka opłaty za gospodarowanie odpadami zmieszanymi (niesegregowanymi) - 15 złotych na osobę;
- miesięczna stawka opłaty za gospodarowanie odpadami zbieranymi i odbieranymi w sposób selektywny — 10 złotych na osobę.

W związku z tym, że istnieje możliwość dokonania zmian w zapisach Regulaminu i towarzyszących mu uchwał, zadano mieszkańcom w ramach konsultacji różne pytania dotyczące gospodarowania odpadami. Najważniejszymi z konsultowanych zagadnień były:

- ocena czystości ulic, dróg, parków i nieruchomości w gminie Bobolice;
- miejsca szczególnie zaśmiecone w gminie;
- ocena nowego systemu gospodarowania odpadami;
- nowy system – wady i zalety; zmiany na lepsze czy na gorsze?
- opinia o firmie, która odbiera odpady;
- segregacja odpadów – spojrzenie mieszkańców;
- ocena odbioru odpadów wielkogabarytowych i działania Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Przebieg konsultacji i zastosowane metody

Konsultacje dotyczące gospodarowania odpadami w gminie Bobolice zostały przeprowadzone w taki sposób, by uczestniczyć w nich mógł każdy mieszkaniec. O konsultacjach społecznych informowały ulotki, plakaty, wkładka do „Bobolickich Wiadomości Samorządowych” oraz strona internetowa Urzędu Miasta w Bobolicach. Wszyscy zainteresowani udziałem mieli możliwość kontaktu telefonicznego z gminną koordynatorką konsultacji.

Proces konsultacji odbył się w lutym i marcu 2014r. Aby zebrać opinie jak największej grupy mieszkańców, zastosowano cztery różne metody:

- **badanie ankietowe bezpośrednie** – do 373 gospodarstw domowych całej gminy dotarli ankieterzy. Gospodarstwa te zostały dobrane w taki sposób, by zapewnić możliwość udziału zarówno mieszkańcom miasta, jak i okolicznych sołectw, a także aby zagwarantować proporcjonalny udział różnych grup społecznych – pracujących, bezrobotnych, młodych, seniorów, kobiet i mężczyzn;
- **ankieta online** – na stronie internetowej www.bobolice.pl, w zakładce „Konsultacje społeczne”, pojawiła się ankieta internetowa, którą mógł wypełnić każdy zainteresowany mieszkaniec; w przypadku problemów z dostępem do Internetu pomagała gminna koordynatorka konsultacji;
- **wywiady grupowe** – 6 i 13 marca 2014r. odbyły się dwa spotkania, podczas których moderatorzy rozmawiali z przedstawicielami organizacji pozarządowych, władz i mieszkańców (znaleźli się tu przedstawiciele urzędu, organizacji pozarządowych [Bobolicki Uniwersytet Trzeciego Wieku, Ochotnicza Straż Pożarna], zarządów wspólnot, dyrektor szkoły, przedsiębiorca, sołtys, pracownik Zakładu Usług Komunalnych i Oświatowych) na temat gospodarowania odpadami w gminie;

Bobolice
gminą partycypacji

Człowiek-najlepsza inwestycja.

www.frdl.szczecin.pl

Gmina Bobolice

- **warsztaty deliberacyjne** – odbyły się 7 i 14 marca 2014r. Oprócz moderatorów z Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej uczestniczył w nich ekspert zewnętrzny – Pan Henryk Zajko - wiceburmistrz gminy Goleniów, w której wdrożono efektywny i profesjonalny system gospodarowania odpadami. Podczas warsztatów mieszkańcy i władze razem rozważali różne modele rozwiązań.

Do uczestnictwa w wywiadach i warsztatach deliberacyjnych mógł zgłosić się każdy mieszkaniec gminy. Chętnych do udziału było, niestety, mniej niż miejsc, jednak ostatecznie udało się skompletować grupy. Były one bardzo aktywne i w rezultacie zebrano szereg ciekawych wniosków i informacji.

Wyniki konsultacji

Ocena czystości w gminie

Zarówno z ankiety bezpośredniej, jak i internetowej, wynika, że **większość mieszkańców ocenia czystość w gminie dobrze lub bardzo dobrze.**

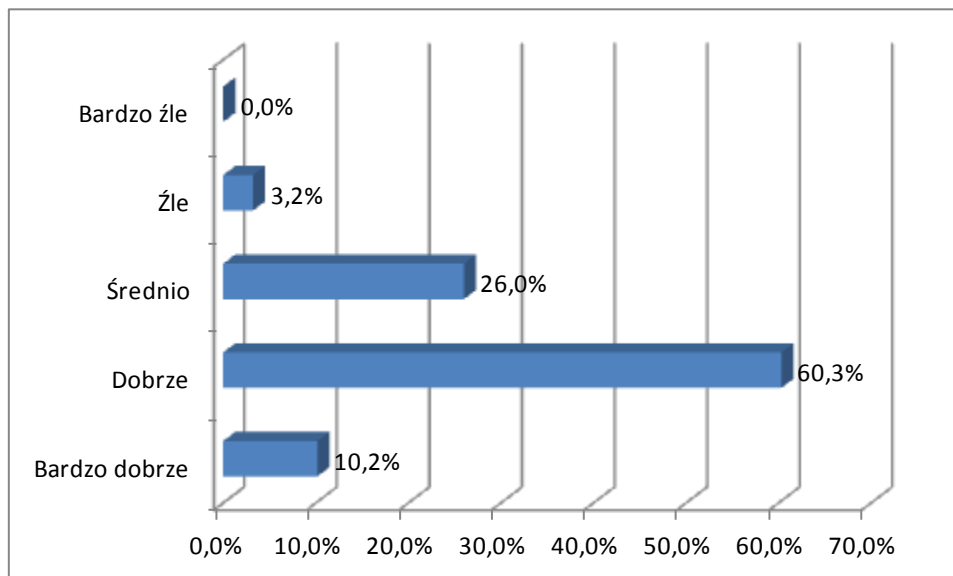
Wykres 1. Ogólna ocena czystości w gminie Bobolice

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Źródło: badanie ankietowe (n=373)

Niemniej ocena „bardzo dobrze” zdarzała się nieco rzadziej, co świadczy o tym, że nie wszystko jest w tym zakresie rozwiązane w sposób zadowalający i należy baczniej przyjrzeć się porządkowi w gminie. Mieszkańcy oceniają jednak, iż od wprowadzenia szczegółowych przepisów, czystość w gminie poprawiła się – zwłaszcza poza miastem. Mniej jest dzikich wysypisk, choć nadal pojawiają się porzucone, np. przy drodze, worki ze śmieciami.

Najbardziej zaśmiecone miejsca

Zadano mieszkańcom także pytanie, które miejsca są według nich szczególnie zaśmiecone. W obu ankietach wskazano ok. 30 miejsc. Najczęściej powtarzały się następujące odpowiedzi:

- dzikie parkingi leśne i teren lasu;
- boczne ulice/obrzeża miasta;

- teren przy rzece w Bobolicach (śmieci do niej wrzucane);
- bobolickie ulice: Ogrodowa, Fabryczna, Jedności Narodowej, Koszalińska przy Banku Spółdzielczym; Pionierów: Park „Na skarpie”; Ratuszowa: za mleczarnią w dół do ul. Sienkiewicza; Pl. Zwycięstwa: plac zabaw przy „jamniku” (zanieczyszczany przez zwierzęta); otoczenie sklepu „Biedronka”;
- drogi: wyjazdowa z miejscowości Głódowa-Koszalin w okresie letnim; łączenie dróg: Głódowa - krzyżówka w stronę krajowej drogi nr 11; Bobolice - Gozd na poboczu, tuż za wiaduktem; droga do jeziora przed Kępskiem; droga dojazdowa leśna ze strony Chociwle – Drzewiany;
- inne: Górawino - stary cmentarz; Kłanino: stara piaskownica za cmentarzem; plac przy szkole, dzikie wysypisko za szkołą, zaśmiecony rów przy wjeździe do Radwaneki i inne.

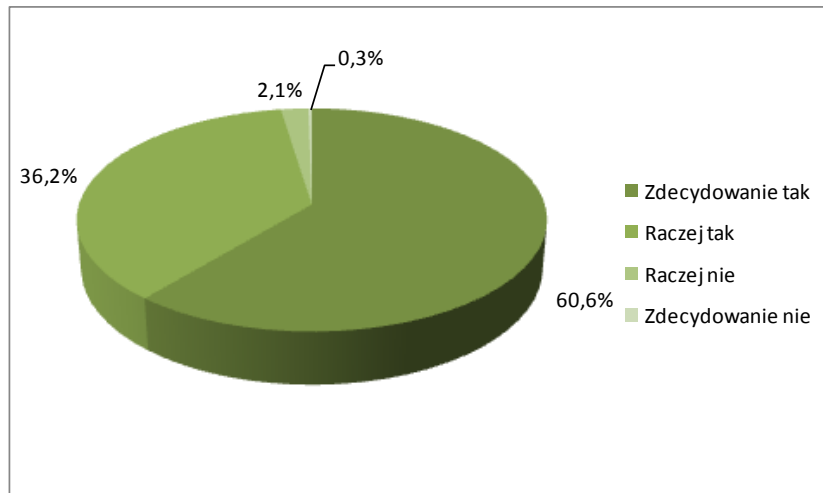
Ocena systemu gospodarowania odpadami

Nowy system gospodarowania odpadami jest odbierany przez mieszkańców bardzo pozytywnie. Właściwie nie zdarzyły się odpowiedzi „źle” lub „bardzo źle”.

Jeszcze wyżej oceniane są usługi firmy, która obecnie odbiera odpady w gminie Bobolice. Tu częściej, niż w pytaniu o system, pojawia się odpowiedź „bardzo dobrze”. Firma zdaniem mieszkańców odbiera odpady zgodnie z obowiązującym harmonogramem (wykres 2).

Wykres 2. Opinie o terminowości i zgodności z harmonogramem odbioru odpadów

Źródło: badanie ankietowe (n=373)

Podczas spotkań grupowych mieszkańcy ocenili, jakie są mocne i słabe strony gminnego systemu gospodarowania odpadami. Wyniki tej pracy przedstawia poniższa tabela:

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none">1. działający punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych,2. coraz mniej dzikich wysypisk,3. darmowe pojemniki i worki,4. regulamin jest dobry,5. możliwość wyboru (segregacja lub jej brak),6. możliwość zmiany deklaracji w dowolnym czasie,7. każdy musi zapłacić za śmieci,8. niskie opłaty w porównaniu z innymi	<ol style="list-style-type: none">1. niewłaściwa częstotliwość odbioru – np. zbyt wysoka na wsi,2. brak edukacji społeczności (niektórzy ludzie nie potrafią segregować śmieci),3. zbyt niska różnica w cenie za odbiór odpadów segregowanych i zmieszanych,4. stawki naliczane przez gminę5. sposób pozostawiania worków na posesjach,6. worki zamiast pojemników,

Mocne strony	Słabe strony
<p>gminami,</p> <p>9. częstotliwość odbioru odpadów z miasta,</p> <p>10. działający mobilny punkt zbiórki odpadów komunalnych (odbiór odpadów wielkogabarytowych),</p> <p>11. czystsza gmina,</p> <p>12. mobilizacja do segregacji,</p> <p>13. wzrost świadomości mieszkańców,</p> <p>14. dobry kontakt z obsługą PGK oraz z pracownikiem Urzędu odpowiedzialnym za odpady,</p> <p>15. kontrola posesji przez Straż Miejską i pracownika UM.</p>	<p>7. brak zróżnicowania stawek dla rodzin wielodzietnych,</p> <p>8. zbyt wysoka cena,</p> <p>9. brak objęcia przedsiębiorców systemem,</p> <p>10. niewyciągnięcie konsekwencji za niewłaściwą segregację,</p> <p>11. brak regularnie wnoszonych opłat przez mieszkańców,</p> <p>12. sposób dostarczania książeczek opłat (oraz opłata za nią),</p> <p>13. kody kreskowe (brak naklejki jest równy brakowi odbioru),</p> <p>14. brak możliwości wyboru segregacji w spółdzielniach i wspólnotach przez mieszkańców,</p> <p>15. niesprawiedliwa opłata w przypadku szkół,</p> <p>16. palenie odpadów w piecach,</p> <p>17. przechowywanie segregowanych śmieci w domu (z powodu niewystarczającej ilości miejsca),</p> <p>18. brak reakcji mieszkańców na dzikie wysypiska,</p> <p>19. strach przed nieprawidłową segregacją.</p>

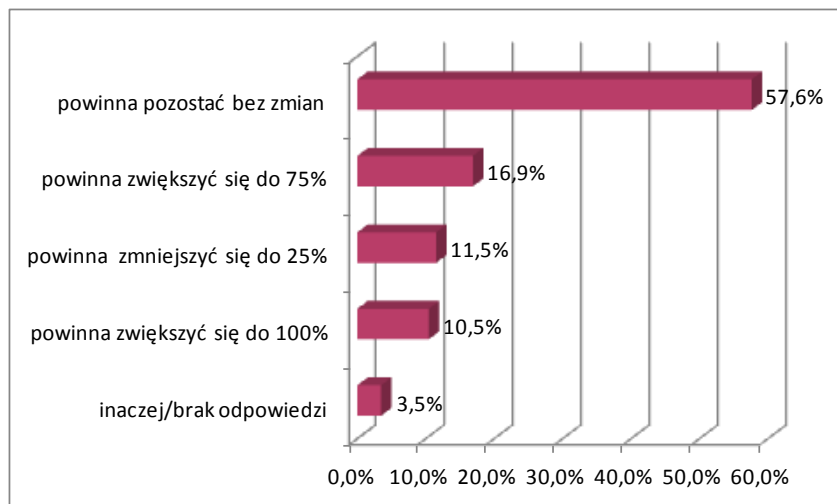

Segregacja odpadów i stawka za gospodarowanie odpadami komunalnymi

Spośród badanych osób, odpady segreguje nieco ponad 60%. Zdecydowana większość badanych mieszkańców uważa, że metoda ustalania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi jest właściwa.

Większość mieszkańców uważa, że **różnica między stawką za odbiór odpadów zmieszanych i segregowanych** powinna pozostać bez zmian, a spośród tych badanych, którzy mieli inne zdanie, najczęściej opowiada się za zwiększeniem różnicy do 75% (wykres 3).

Wykres 3. Opinie na temat różnic między stawką za odbiór odpadów zmieszanych i segregowanych

Źródło: badanie ankietowe (n=373)

Mieszkańcy są w **większości zwolennikami wprowadzenia ulgi dla rodzin wielodzietnych.**

Bobolice
gminą partycypacji

Człowiek-najlepsza inwestycja.

www.frdl.szczecin.pl

Gmina Bobolice

Częstotliwość odbierania odpadów

Mieszkańcy domów jednorodzinnych opowiadają się z reguły za zachowaniem aktualnych częstotliwości odbioru odpadów. Ci spośród nich, którzy są jednak za zmianą, w większości uważają, iż **odpady powinny być odbierane rzadziej** (raz w miesiącu), co przyniosłoby zmniejszenie kosztów.

Zgłoszone problemy z czystością

Mieszkańcy w toku konsultacji ankietowych wskazywali także na inne, mniej lub bardziej istotne kwestie:

Problemy:

- czystość wokół jezior;
- spalanie odpadów pochodzenia roślinnego na działkach i ogródkach przydomowych;
- brak koszy na śmieci (latem na kąpieliskach w Poroście);
- pozostałości po starym systemie gospodarki odpadami w postaci dzikich wysypisk śmieci;
- brak dużych stacjonarnych pojemników na plastiki;
- „niespójność wspólnot” – sytuacja, w której z ośmiu rodzin dwie odmawiają segregowania (decyzję podejmuje wspólnota) i mimo zadeklarowanej przez wspólnotę niższej opłaty, wspomniane dwie rodziny nadal wyrzucają odpady zmieszane;
- nie istnieją miejsca na składowanie odpadów segregowanych w mieście – dotyczy to małych mieszkań w blokach (bez podwórek, garaży, piwnic) oraz przedsiębiorców, np. w rynku;

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

- konieczność częstszego odbioru odpadów wielkogabarytowych, np. 4 razy w roku;
- mieszkańcy potrzebują jednoznacznej informacji, gdzie i w jaki sposób zgłaszać nielegalne wysypiska;
- na terenie miasta powinny być ustawione pojemniki na segregowane śmieci (papier, szkło);
- należy rozwiązać kwestię palenia plastików – możliwości zapobiegania:
 - na ogniskach powinny się znaleźć tabliczki zakazujące wywozu śmieci do lasu;
 - kary powinny być zaostrzone, a skuteczność ich egzekwowania zwiększona;
- należy ustawić więcej koszy na psie odchody;
- konieczna jest większa ilość koszy na śmieci w mieście i na wsi;
- trzeba objąć przedsiębiorców systemem gospodarowania odpadami;
- należy zorganizować zbiór odpadów przy zbiornikach wodnych;
- uczestnicy wskazywali na przeszkodę w postaci mentalności mieszkańców niesprzątających po swoich psach;
- wskazywali także na praktykę „podrzucania” odpadów np. przez właścicieli sklepów, do koszy, które obsługuje ZUKiO;
- należy wprowadzić zmiany w przepisach dotyczących tzw. nieruchomości niezamieszkałych (sklepy);
- pojawił się pomysł na stworzenie mapy dzikich wysypisk w gminie – na przeszkodzie stoi niejasność procedury zgłaszania takich miejsc:
 - brak informacji, do kogo zgłaszać ten problem;

- straż gminna nie przyjmuje wszystkich informacji;
- mieszkańcy terenów wiejskich nie korzystają ze stacjonarnego PSZOK-u, ponieważ odległość jest zbyt duża, a mieszkańcy nie mają możliwości finansowych, pozwalających na wynajęcie ciągnika i pojechania nim do PSZOK-u;
- książeczki opłat – niektórych, zwłaszcza starszych osób, nie stać na dojazd po odbiór książeczki;
- puste worki powinny być zabrane w tym dniu, w którym zostały rozwieszane, inaczej rozwieje je wiatr i rozwłóczą psy;
- worki są potrzebne, aby nie wrzucać w jedno miejsce wszystkich odpadów;
- najważniejszymi motywatorami do segregacji są:
 - cena;
 - świadomość ekologiczna;
 - pojawiła się wątpliwość, czy sortowanie śmieci ma sens, skoro odpady i tak trafiają później do sortowni;
- około 15% mieszkańców nie uiszcza opłat;
- kwestią problematyczną okazało się obciążanie opłatami szkół – jako miejsc, gdzie uczęszczają osoby, za które opłata już została poniesiona. Ekspert wyjaśnił jednak, że za szkoły – jako placówki gminne – płaci, de facto, gmina;
- mieszkańcy wszystko wrzucają do pojemników stojących, będących dla nich odpowiednikiem PSZOK-ów;
- sukces w dziedzinie segregacji odpadów i odpowiedzialności za czystość otoczenia zależy od EDUKACJI, przy czym chodzi przede wszystkim o edukację dorosłych, bo dzieci realizują działania tego typu w szkołach. Gmina organizuje spotkania informacyjne, ale zbyt rzadko;
- ludzie boją się segregować odpady – ponieważ nie mają precyzyjnej informacji, gdzie dane śmieci mają trafić;

Bobolice
gminą partycypacji

Człowiek-najlepsza inwestycja.

www.frdl.szczecin.pl

Gmina Bobolice

- pojawił się pomysł, by organizacje działające w sferze ekologii (a podobno są takie w gminie) podjęły działania edukacyjne;
- nie wszyscy mieszkańcy mają wystarczającą informację, że bez względu na ilość wytwarzanych śmieci – opłata jest stała;
- brak wystarczających informacji co do obowiązujących stawek w gminach sąsiednich oraz zasad segregacji itp.

KONSULTACJE „GMINNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE BOBOLICE NA LATA 2015-2021”

Co było konsultowane?

W latach 2005–2013 w Bobolicach realizowana była „Gminna Strategia Integracji i Polityki Społecznej na lata 2005 – 2013 w mieście i gminie Bobolice” uchwalona przez Radę Miejską w Bobolicach 29 grudnia 2004 roku. Realizację Strategii zakończono, założenia w większości zostały zrealizowane. Nadszedł czas by opracować, a w konsekwencji stosować nową Strategię obejmującą lata następne. Z inicjatywy pani Burmistrz Mieczysławy Brzozy w lutym 2013 roku powołano dwa zespoły: „Zespół do opracowania projektu strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Bobolice” oraz „Zespół ds. opracowania diagnozy problemów społecznych”. Oba zespoły przygotowały (posługując się także badaniami w terenie i ankietami) projekt nowej „Gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych Gminy Bobolice na lata 2015 – 2020” i poddano ją konsultacjom. Na konsultacje Strategii przeznaczono cały 2014 rok. W tym czasie mieszkańcy informowani byli o podjęciu przez władzę gminy decyzji, by włączyć społeczność lokalną w konsultacje tego ważnego dokumentu. Mieszkańcy aktywnie włączyli się w działania,

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Bobolice
gminą partycypacji

Człowiek-najlepsza inwestycja.

www.frdl.szczecin.pl

Gmina Bobolice

wnosili cenne uwagi. Ostateczny dokument, po szeroko zakrojonych konsultacjach, zawarł istotne opinie i uwagi mieszkańców.

Polityka społeczna w gminie powinna być prowadzona tak,
by jak najrzadziej była potrzebna pomoc społeczna.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest w każdej gminie elementem polityki społecznej, a ta bywa często utożsamiana z pomocą społeczną; jednak definicje polityki i pomocy społecznej zdecydowanie nie są tożsame. Pomocą społeczną objąć trzeba wszystkich, którzy jej potrzebują: niepełnosprawnych, ubogich, bezdomnych, bezrobotnych, starszych, ponoszących skutki rozmaitych patologii. Pomoc społeczna jest elementem polityki społecznej, ale celem polityki jest taka organizacja życia społecznego, by potrzebujących pomocy było jak najmniej, by większość radziła sobie samodzielnie. Mówiąc krótko: im lepsza polityka społeczna, tym mniej potrzeba pomocy społecznej. I na odwrót: im gorsza polityka społeczna, tym więcej osób i rodzin potrzebuje pomocy.

Polityka społeczna to zadanie samorządu lokalnego
- czyli władz lokalnych i mieszkańców.

Zarówno jednak polityka, jak i pomoc społeczna to zadanie samorządu, ale w żadnym wypadku nie oznacza to, że wszystko musi się decydować i działać w urzędzie i instytucjach urzędowi podległych. Przeciwnie: polityka, to inspirowanie, uruchamianie wszystkich zasobów, także tych, które wobec urzędu są autonomiczne. Doświadczenie uczy, że pomocą charytatywną świetnie i skutecznie zajmują się organizacje kościelne i pozarządowe, że nikt lepiej nie pomoże chorym na przewlekłe choroby niż stowarzyszenia osób dotkniętych tym problemem, że rodzice organizujący się dla pomocy swoim dzieciom potrafią wydobyć z siebie niesamowite

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Bobolice
gminą partycypacji

Człowiek-najlepsza inwestycja.

www.frdl.szczecin.pl

Gmina Bobolice

pokłady energii i pomysłowości. Właściwością polityki społecznej jest usunięcie wszelkich barier, które mogłyby społeczną aktywność spowolnić lub wręcz uniemożliwić.

„Gminna strategia...” to dokument 80-cio stronicowy, z czego znaczną część zajmuje analiza stanu obecnego w Bobolicach, wynikająca z twardych danych, ale i z subiektywnych, siłą rzeczy, opinii mieszkańców miasta i gminy. To rzetelne opracowanie pokazuje też, jak wielką pracę wykonano realizując założenia poprzedniej strategii. Dokument proponuje następującą misję strategii na lata 2015–2020:

BOBOLICE GMINA LUDZI ODPOWIEDZIALNYCH ZA LOS WŁASNY I WŁASNYCH RODZIN

W oparciu o stanowisko mieszkańców poddanych konsultacjom oraz wiedzę na temat sytuacji lokalnej, przygotowano zestaw celów strategicznych:

- 1. Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej i wykluczeniu społecznemu.**
- 2. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego.**
- 3. Profilaktyka oraz ograniczenie skutków uzależnień.**
- 4. Polityka prorodzinna.**
- 5. Aktywizacja osób niepełnosprawnych, starszych i chorych psychicznie.**

Do każdego z celów strategicznych dołączony był zestaw celów szczegółowych.

Zadaniem konsultacji przeprowadzonych w 2014 roku było sprawdzenie, czy mieszkańcy Bobolic podobnie oceniają sytuację społeczną miasta i gminy, czy są

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Bobolice
gminą partycypacji

Człowiek-najlepsza inwestycja.

www.frdl.szczecin.pl

Gmina Bobolice

skłonni zaakceptować misję i cele strategiczne, czy utożsamiają się z celami szczegółowymi, czy może chcieliby zasugerować zmiany i poprawki w omawianym dokumencie. Dodatkowym celem wynikającym wprost z idei projektu „Bobolice gminą partycypacji” było, by w ramach kolejnych działań włączyć obywateli miasta i gminy w proces tworzenia, a potem realizacji lokalnej polityki społecznej. Akceptacja działań proponowanych przez władze gminy powinna polegać nie tylko na wyrażeniu zgody na ich realizację, ale także na rozważeniu możliwości uczestnictwa w doprowadzaniu do osiągnięcia założonych wskaźników.

Przebieg konsultacji i zastosowane metody

Konsultacje społeczne, choć oczekiwane przez obywateli, na ogół nie cieszą się nadmiernym zainteresowaniem. Można to uznać za paradoks: chcemy, by nas pytano o zdanie w kluczowych sprawach naszego miejsca do życia na ziemi, ale nie uczestniczymy w przedsięwzięciach, w których moglibyśmy wyrazić swoją opinię. Jedną z wielu przyczyn jest swoista „nierówność szans” uczestników konsultacji: z jednej strony są profesjonaliści i eksperci, którzy przygotowali świetne rozwiązanie omawianego problemu, z drugiej obywatele, których owo rozwiązanie dotyczy bezpośrednio, ale którzy nie posiadają fachowej wiedzy specjalistycznej, prawniczej i finansowej. Bywa także, że nie mają bezpośredniego dostępu do kompletu informacji. Ta nierówność szans – zwłaszcza przy konsultowaniu dokumentów tak skomplikowanych jak strategie – powoduje frustrację i zniechęcenie z obu stron. Stąd zadaniem postawionym przed organizatorami procesu konsultacji było wyrównanie poziomów informacji i popularyzacja omawianych problemów.

Konsultacje społeczne muszą na początku doprowadzić do wspólnego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

poziomu wiedzę i informację wszystkich uczestników procesu.

- **Przygotowania** do konsultacji polegały w pierwszej kolejności na wdrożeniu zespołu odpowiedzialnego w Bobolicach za przebieg konsultacji. W dniach 9 i 16 grudnia 2013 roku przeprowadzono dla nich szkolenie tradycyjnymi metodami interaktywnymi, przy okazji wprowadzając ich w dostępne na platformie edukacyjnej FRDL (<http://frdl.etechnologie.pl/bobolice/>) szkolenie typu e-learningowego. Podczas odrębnych szkoleń przygotowano do pracy także ankieterów tak, by z jednej strony umieli sprawnie przeprowadzić badanie, a z drugiej odpowiadać na pytania ankietowanych. Należało także doprowadzić do tego, by do mieszkańców dotarła informacja o konsultacjach, niezbędne materiały (przede wszystkim tekst projektu strategii) oraz zasadnicze pytania stawiane w procesie konsultacji. W tym celu wydano popularną broszurę pt. „Jak rozwiązać problemy społeczne Bobolic? Znajdźmy wspólne rozwiązanie”. Broszura była dostępna w wielu miejscach, w których gromadzą się boboliczanie, długo będzie również dostępna na stronie urzędu gminy (<http://www.bobolice.pl/Konsultacje-spooleczne/1976>).
- **Ankiety – badania bezpośrednie.** Ankieterzy w lutym i marcu 2014 r. dotarli do 370 losowo wybranych osób na terenie całej gminy. Losowo, ale z zachowaniem zasady funkcjonującej w gminie struktury społecznej. Zdecydowano, że skoro 44% mieszkańców gminy to mieszkańcy miasta, a 56% to mieszkańcy wiosek, to w mieście zostanie wylosowanych 162 respondentów, a z wiosek 206. Identyczną zasadę w mieście i na wsi zastosowano losując respondentów osobno wśród mężczyzn (78 w mieście i 108 na wsi) i kobiet (odpowiednio 84 i 98).
- **Ankieta internetowa** była dla chętnych dostępna od 10 lutego do 15 listopada 2014 r. na stronie internetowej www.bobolice.pl, w zakładce „Konsultacje

społeczne”. Zabrało w niej głos 26 osób, w tym 25 odpowiadając na wszystkie pytania.

- **Wywiady grupowe (grupy fokusowe)** odbyły się w dniach 1 i 15 kwietnia 2014 r. Wśród uczestników grup fokusowych byli: przedstawiciele Urzędu Gminy, Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bobolicach, Rady Gminy, organizacji pozarządowych i niezrzeszeni mieszkańcy. W trakcie spotkań grup fokusowych nie dyskutowano nad projektem strategicznego dokumentu – uczestnicy niejako od nowa zadali sobie pytanie co w tym dokumencie powinno się zawrzeć, jakie kwestie społeczne w Bobolicach są najważniejsze. Wnioski okazały się w większości zbieżne z projektem dokumentu, nowe zostały dodatkowo omówione podczas warsztatów deliberacyjnych.
- **Warsztaty deliberacyjne** zostały przeprowadzone 25 sierpnia i 1 września 2014 roku. Uczestniczyła w nich kolejna grupa mieszkańców miasta i gminy Bobolice. W czasie tych warsztatów (zrealizowanych pod koniec okresu przeznaczonego na konsultacje) dyskutowano ostateczną wersję dokumentu – niemniej jeszcze teraz wprowadzono pewne zmiany w nazwie celów strategicznych oraz precyzyjnym określeniu celów szczegółowych.

Wyniki konsultacji

Najważniejsze problemy społeczne Bobolic

Tym, co najbardziej niepokoi mieszkańców Bobolic, którzy wzięli udział w konsultacjach to **bezrobocie** i jego skutki. Zdecydowanie na pierwsze miejsce wybija się to w ankietach i grupach fokusowych, jest obecne także we wnioskach z warsztatów deliberacyjnych. Kolejny podkreślany problem to **uzależnienia** (przede wszystkim od alkoholu, choć wspomniano także o narkomanii) i wynikające

Bobolice
gminą partycypacji

Człowiek-najlepsza inwestycja.

www.frdl.szczecin.pl

Gmina Bobolice

stąd patologie, zwłaszcza **ubóstwo**. Wskazywano także na małe zasoby mieszkaniowe w gminie. W grupach fokusowych, obok bezrobocia, podkreślono niewystarczające wsparcie dla osób **starszych i niepełnosprawnych** oraz brak warunków sprzyjających rozwojowi **młodzieży**. Zestaw powyższy jest zbieżny z diagnozą dokonaną w dokumencie Strategii, ma także odbicie w wybranych celach strategicznych.

Ocena misji i celów Strategii

Misja w dokumencie strategii to krótkie zdanie, które w swej zwięzłości musi być równocześnie jednoznaczne i odzwierciedlające to, co w Strategii jest najważniejsze. Propozycję przygotowaną przez autorów (Bobolice – gmina ludzi odpowiedzialnych za los własny i własnych rodzin) przedyskutowano zadając szereg pytań: Kto jest podmiotem tak sformułowanej misji? Do kogo misja jest skierowana? Komu ma służyć? Jaki jest priorytet w tak sformułowanej misji? Co jest najważniejsze? Na co stawiamy akcenty? W dyskusji uznano, że w tym sformułowaniu jest wszystko, co niezbędne: odpowiedzialność, własny los, rodzina, a jednocześnie wyraźne wskazanie, że odpowiedzialność za to, co najważniejsze, ma być realizowana wspólnie.

Dyskusja nad celami strategicznymi potwierdziła intuicje twórców dokumentu co do zasadniczych kierunków działań w najbliższych kilku latach. W zasadzie uznano, że wszystkie cele są niemal tak samo ważne, gdyby jednak ich ważność różnicować, na plan pierwszy wysuwa się wsparcie dla rodzin, a na ostatni aktywizacja osób niepełnosprawnych i starszych.

Wskazano także, jakie kierunki i działania realizować w zaaprobowanych celach strategicznych – ilustruje to poniższa tabelka:

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Cel		Preferowane działanie
Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej i wykluczeniu społecznemu	▶	Przeciwdziałanie bezrobociu
Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego	▶	Tworzenie warunków do zwiększenia szans rozwoju społecznego i zawodowego
Profilaktyka oraz ograniczenie skutków uzależnień	▶	W zasadzie wszystkie proponowane kierunki działań uznano za równie ważne
Wsparcie rodzin z terenu Gminy Bobolice	▶	Tworzenie lokalnego systemu wsparcia dla rodzin z dziećmi; zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin żyjących w ubóstwie; przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.
Aktywizacja osób niepełnosprawnych, starszych i chorych psychicznie	▶	likwidacja barier architektonicznych w miejscach użyteczności publicznej

Sugestie zmian w dokumencie

Projekt Strategii został przez większość respondentów i uczestników dyskusji zaaprobowany – sugestie zmian i poprawek autorzy zaakceptowali, część z nich dotyczyła raczej okresu wdrażania projektu niż uchwalania dokumentu. Ważniejsze sugestie dotyczyły doprecyzowania celów szczegółowych i dodania wskaźników, które pozwoliłyby na ocenę stopnia realizacji Strategii w kolejnych latach. Sugestia ta została przyjęta, w ostatecznej wersji dokumentu pojawiły się precyzyjnie ustalone wskaźniki.

Bobolice
gminą partycypacji

Człowiek-najlepsza inwestycja.

www.frdl.szczecin.pl

Gmina Bobolice

Uchwała z dnia 7 listopada 2014 r.

Szeroko konsultowany dokument w efekcie został przedłożony pod obrady Rady Miejskiej w Bobolicach, a następnie uchwalony jednogłośnie w dniu 7 listopada 2014 roku.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

